Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, SOE

Kennis en Strategie

Van

Datum
15 september 2026

Referentie
66435348

Bijlagen
1. Concept-Kamerbrief EAG2026
2. Publicatie EAG 2026
3. Country note NL

Intern OCW afgestemd
COM, FEZ, OPO/OVO, HO&S, MBO, IB

nota

Verzending brief aan de Tweede Kamer rondom OESO-publicatie Education at a Glance 2026

Aanleiding

Dinsdag 29 september a.s. publiceert de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) het rapport Education at a Glance 2026 (EAG 2026). Deze jaarlijkse publicatie bevat gegevens over de inrichting en randvoorwaarden van het onderwijs(stelsel) in de OESO-landen. Het hoofdthema van dit jaar in EAG 2026 is 'lerarentekorten' ('Teacher Shortages'). EAG 2026 wordt bij publicatie aan de Tweede Kamer aangeboden. De korte aanbiedingsbrief ligt met deze nota voor akkoord voor ter ondertekening.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u met ondertekening van bijgevoegde aanbiedingsbrief 'Publicatie Education at a Glance 2026' akkoord te gaan met verzending van het rapport zelf en de Nederlandse country note aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

- EAG 2026 biedt waardevolle informatie over de positie van het Nederlandse onderwijsstelsel in internationaal perspectief. Het rapport is een belangrijke OESO-publicatie, die kan dienen om beleid te ondersteunen of bij te sturen. Wegens de publicatie van het PISA-rapport publiceert de OESO EAG 2026 een paar weken later, zodat beide rapporten voldoende aandacht krijgen.
- Het centrale thema van EAG 2026 is lerarentekorten. Met indicatoren over onder andere onvervulde vacatures, tevredenheid van leraren met het beroep, zij-instromers en leeftijdsopbouw van leraren geeft het rapport inzicht in de verschillen tussen landen die lid zijn van de OESO. De meeste indicatoren uit EAG hebben betrekking op het jaar 2024 of het schooljaar 2024/2025.
- Hoewel veel van deze nieuwe indicatoren nog wat belemmerd zijn door o.a. methodologische verschillen en beschikbaarheid van data, levert het Nederlandse beeld een over het algemeen goed vergelijkbaar beeld t.o.v. andere deelnemende landen die beschikken over vergelijkbare data. De uitkomsten hebben voor Nederland beleidsmatig toegevoegde waarde, op basis van nieuwe indicatoren verkrijgen we daarnaast inzichten en goede voorbeelden vanuit andere landen.
- De belangrijkste uitkomsten uit EAG 2026 op het gebied van lerarenbeleid in Nederland zijn:

- EAG 2026 biedt inzicht in het verloop onder leraren: de uitstroom vanuit het lerarenberoep is iets hoger (6,9%) dan het OESO-gemiddelde (6,4%).
- Nederland loopt internationaal voor op het gebied van zij-instromers in het onderwijs. Dit is terug te zien in een hoog aantal leraren met minimaal tien jaar werkervaring in een andere sector (16,9% van alle leraren, t.o.v. 8,4% in de OESO). Er kunnen ook zij-instromers zijn die minder dan tien jaar werkervaring in een andere sector hebben, maar die vallen hier niet onder.
- EAG 2026 biedt ook inzicht in de opbouw van het onderwijzend personeel: Nederland heeft met 2,0% een relatief laag aandeel leraren dat niet (volledig) bevoegd is tegenover het OESO-gemiddelde van 9,1%. Ook zien we minder 55-plussers onder leraren dan in de gehele arbeidsmarkt.
- Inzichten vanuit internationaal perspectief over lerarensalarissen zijn net als voorgaande jaren lastiger te interpreteren, omdat de berekening in internationaal perspectief op een andere manier wordt gedaan dan in Nederland. In EAG is wel terug te zien dat leraren een hoge waardering uitspreken (o.b.v. TALIS-uitkomsten) over hun salaris. Die ligt met 74,1% namelijk een stuk hoger dan het OESO-gemiddelde van 38,7%. Dat is een ontwikkeling sinds het onderwijsakkoord van 2022 en de daarin afgesproken loonstijgingen.
- EAG 2026 laat zien dat Nederland een aandeel onvervulde vacatures van 1,9% in het primair en 2,0% in het secundair onderwijs kent. Hier is wel sprake van een onderschatting van het werkelijke aantal vacatures, omdat wij bij onze nationale meting een methodiek hebben ontwikkeld waarin rekening gehouden wordt met 'verborgen tekorten', die het gevolg zijn van ongewenste (nood)oplossingen die bij tekorten worden ingezet zoals bijvoorbeeld de inzet van onbevoegde leraren of het samenvoegen van groepen. Veel andere landen beschikken niet over deze informatie, waardoor dit in de EAG-indicator 'aandeel onvervulde vacatures' buiten beschouwing is gelaten.

- Naast lerarentekorten geeft EAG zoals gebruikelijk ook inzichten in indicatoren over deelname aan onderwijs. Zo laat EAG 2026 bijvoorbeeld net als voorgaande jaren zien dat een relatief groot deel van de beroepsbevolking een hbo en/of wo diploma heeft en het aantal laagopgeleide jongeren zonder een voortgezet onderwijs- of mbo-diploma afneemt. Ook het aantal jongeren dat geen werk heeft en geen opleiding volgt (NEET) is relatief laag (6%), maar is ten opzichte van EAG 2025 (toen 5%) licht toegenomen. De werkgelegenheidscijfers voor elk opleidingsniveau in Nederland liggen boven de respectievelijke OESO-gemiddelden.
- Hoewel uit EAG 2026 blijkt dat het aandeel internationale studenten in Nederland in 2024 t.o.v. 2023 nog is gestegen (van 17,9% in 2023 naar 18,2% in 2024) blijkt op basis van een andere en recentere nationale bron (NUFFIC) dat we inmiddels een lichte afname (-133) zien van het

absolute aantal internationale studenten voor het jaar 2025/2026 ten opzichte van het voorgaande studiejaar. De cijfers van de OESO lopen met het oog op internationale vergelijkbaarheid vaak wat achter.

- EAG is qua opzet en inhoud een ander type (stelsel) onderzoek dan het onlangs uitgebrachte PISA 2025 onderzoek, waarbij PISA zich richt op de prestaties en EAG op de randvoorwaarden. In het PISA-onderzoek van 2025 wordt wel aandacht besteed aan de relatie tussen ervaren lerarentekorten en de benodigde instructietijd voor de klas. Schoolleiders van deelnemende Nederlandse scholen rapporteren hierbij dat het onderwijs in Nederland minder wordt belemmerd door een gebrek aan onderwijzend personeel dan in 2022.
- Dit neemt niet weg dat een tekort aan leraren (zowel in Nederland als internationaal) een groot zorgpunt blijft. Met de OESO werken we er aan dat EAG dit inzicht in de toekomst nog beter kan gaan bieden, o.a. middels verfijningen van de nieuwe indicatoren.
- In voorgaande jaren is de publicatie EAG met een inhoudelijke begeleidende brief aan de Tweede Kamer aangeboden. Vanwege de inhoudelijke koppeling met lerarenbeleid wordt voorgesteld het rapport nu met een korte(re) aanbiedingsbrief naar de Tweede Kamer te sturen. De aankomende beleidsbrief rondom lerarenbeleid die in december door MOCW en SOE zal worden verzonden aan de Tweede Kamer zal de nadere duiding van de EAG-uitkomsten mede bevatten.

Overig

- In de dagen na 29 september worden de belangrijkste cijfers ook ontsloten via www.ocwincijfers.nl.